

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predaj 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj. vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 120 • Maribor, četrtek, dne 19. oktobra 1939 • Leto XIV

J. P.:

Med dvema frontama

Socialistično gibanje pri nas je vsa leta diktatorskih režimov in pred temi vodilo politiko, ki je bila dosledna in ustvarjajoča, posvečena boju za obvarovanje in izboljšanje pridobljenih pravic delavstva ter za vzpostavitev oz. obnovo demokratičnega režima (četrta meščanska) ter političnih svoboščin v državi ter na vsem svetu.

Ta naš boj, videti in nevidni, je bil z ozirom na vladajoče razmere težek, ali vedno dosleden. Njegov obseg bo prav razviden šele tedaj, ko bo mogoče to javno prikazati, zlasti pa pred javnostjo razgrniti ogromno število odtisov člankov in notic iz naše »Delavske Politike«, strokovnih listov in revij, ki niso zagledali belega dne, ter objaviti število prep. shodov in sestankov, namenjanih podku in usposabljanju socialističnega delavstva za boj za njegove pravice.

V borbi za demokracijo in politične svoboščine smo naravno tudi odločno odklanjali vsako diktaturo, najsi je ta prihajala od desne ali leve strani, ker je vsaka diktatura v popolnem nasprotju z idejo demokracije in osebne svobode mišljenja. Lahko so naše simpatije v gotovih momentih na strani one diktature, ki je delavskemu razredu bolj naklonjena, ali nikdar ne sme to postati naš princip, ker bi s tem prenehali biti pristaši popolne, t. j. socialne demokracije in svobode.

Razumljivo je, da radi tega jasnega in odločnega stališča socialistično gibanje ni uživalo in ne uživa simpatije ne na desni in ne na levi strani. To pa nas ni in nas ne sme razburjati ter spraviti z načrtane poti.

Edino, kar moramo opravičeno oporekati našim nasprotnikom je, da so našo politiko in naše delo ter borbo pobijali z nelojalnimi sredstvi, lažmi in obrekovanjem, ker se s takimi sredstvi, o tem so prepričani, vsakogar najlažje oblati in onemogoči pred javnostjo; v kolikor se jim je to posrečilo, bo pokazala bližnja bodočnost, v prejšnjih letih tozadevno niso imeli mnogo sreče.

Ne bi bilo v redu, ako bi pri tej protisocialisti. borbi ne imel glavno besedo katoliški, resnici in pravici zvesti »Slovenec«, s svojimi manjšimi bratci, ki ob vsaki priliki zliža ves svoj gnjev na naš pokret. Vsako sredstvo in laž mu je dobrodošla. To protisocialistično borbo je vršil v polni zavesti, da je imel skoro ves čas diktature — do danes — privilegij, da je smel proti našemu pokretu pisati in nastopati, kakor se mu je zljubilo, vedoč tudi, da se mi nismo mogli braniti niti v tisku, niti na političnih zborovanjih, ker je bil on in njegova okolica v tisku in na zborovanjih.

Za »Slovenca« in njegovo okolico smo bili ves čas neke vrste protežiranci diktatorskih režimov (to-rej tudi njegovih), ki smo izrabljali socialno-politične ustanove v osebne in strankarske svrhe, dasi ni imelo naše politično gibanje nikdar ničesar tam opraviti in da je bilo vse delo funkcijonarjev razrednih strokovnih organizacij v socialnih ustanovah vedno pod strogim nadzorstvom nadzorne oblasti.

Nič ni »Slovenca« motilo, da je kmalu za tem in celo v eni in isti številki zmerjal nas z boljševiki in komunisti, proti katerim so njegovi organi, skupaj z odborom za pobijanje kominterne, čigar glasilo je »Slovenec«, vodili najostrejši boj. Tako smo bili socialisti za »Slovenca« enkrat protežiranci, drugič zopet komunisti.

Prvi veliki spopadi

na kopnem, na morju in v zraku

Prvi večji nemški napad ob luksemburški meji jih je stal skoro 1000 mrtvih in 20 tankov.

Napovedi francoskih vojaških strokovnjakov, da je treba računati s pričetkom nemških napadov na ozemlju, ki so ga doslej Francozi zasedli, so se uresničile.

Nemci so zbrali za Siegfriedovo črto, od tam, kjer nemška meja prestopi reko Ren in daleč gori proti luksemburški in belgijski meji, okrog 800.000 vojakov, ki jih hočejo pognati proti Maginotovi liniji, seveda primerno zaščitene in podprte po tankih, artiljeriji in vseh mogočih drugih vrstah modernega orožja, zlasti pa po letalih. Trdi se, da imajo Nemci na zapadni fronti 3000 letal prve linije in 5000 letal druge linije, oz. rezerve, s katerimi nameravajo napraviti uvod v ofenzivo.

Prvi ofenzivni sunek so tvegali Nemci dne 16. oktobra, tik ob luksemburški meji, proti vasema Perl in Apach ter višini Schneeberg, do kamor so prodrli Francozi septembra meseca. Nemški oddelki so po predhodnem silovitem obstreljevanju prešli v napad na 10 km dolgi fronti. Francoske predstraže in manjši oddelki, ki so branili to ozemlje, so se začasno umaknili. Ko je potem sovražnik prodril na to ozemlje, je začel v križni ogenj in razen tega tudi na

minirana polja. Kmalu se je moral umakniti z velikimi žrtvami, ki jih cenijo na 1000 mrtvih, razen tega je izgubil 20 tankov, kateri so sodelovali pri napadu.

Nemški vojaki so bili opremljeni z jeklenimi oklepi, ki pa se, kolikor se more na splošno ugotoviti, niso izkazali.

V zvezi z dogodki na fronti se tudi povdarja, da je vojskovanje znatno drugačno, kot pa je bilo v svetovni vojni. Strelnih jarkov ni. Vojaki so na fronti razmeščeni v majhnih skupinah, ki je vsaka zase, vkopana v tleh. Moderno avtomatično orožje omogoča, da vsaka taka skupina obvlada ozemlje pred seboj in pa tudi boke dveh sosednjih skupin, oz. polje, preko katerega bi utegnil prodreti sovražnik.

V par dneh se bo videlo, ali se bo nemška ofenziva razvila v vsem svojem obsegu ali ne. Ako bo pričela, potem bo gotovo strašna; vendar, tako pišejo francoski listi, so na Maginotovi črti pripravljeni, da jo odbijejo in zaduše.

Francoski strokovnjaki na zapadnem bojišču poročajo, da napadajo Nemci s približno 8 do 9 divizijami.

Nemški napad se je raztegnil tudi na področje na zahodnem bregu Saare na nemškem ozemlju, v dolžini 30 km. Tudi tu so bili nemški prodirajoči oddelki po kratkem boju vrženi nazaj.

Nemški bombniki napadajo angleška pomorska oporišča

Šest nemških bombnikov sestreljenih. Poškodovana je razorožena vojna ladja »Iron Duke«.

Dne 15. oktobra je večja skupina nemških bombnikov napadla angleško vojno luko Rosyth, v zalivu Firth of Forth, na Škotskem. Letala so se zapletla v boj s tam zasidranimi vojnimi ladjami in angleškimi lovskimi letali. Sestreljeni so bili 4 nemški bombniki. Samo en letalec je ostal živ in bil vjet. Bombe, ki so jih metala letala, so padle v vodo.

Dne 16. oktobra je skupina dvanajstih nemških bombnikov napadla glavno oporišče angleškega vojnega brodovja pri Scapa Flowu.

Bombe so poškodovale ladje »Southampton«, »Edinburgh« in »Mohawk«. Ubiti so bili 3 častniki in 13 mornarjev, ranjena pa sta bila 2 častnika in 11 mornarjev težje, 31 pa lažje.

Prvi dve ladji imata lažje poškodbe, tretja pa neznatne. Vse so sposobne za boj.

Ko je socialistično gibanje vložilo prijavo za obnovo socialistične stranke (in to je bilo edino, kar smo kot socialistično gibanje zaprosili pri diktatorskih režimih), se nam je prijavo dvakrat odklonilo.

Stranko smo hoteli in jo hočemo imeti za socialiste in za vse one, ki priznavajo njen program, ideologijo in taktiko, ki ima za cilj politično in socialno demokracijo, popolno svobodo za posameznika in narode ter je v nasprotju z vsimi diktaturami. To politiko nismo izvajali samo ob priliki predložitve prijave za obnovo stranke, temveč vedno in povsod, kjer je bila dana prilika. Zlasti je bilo to razvidno ob priliki sestave naše liste pri volitvah za narodno skupščino 1935. l., katero nam je diktatorski režim, ki nam je bil, kot piše »Slovenec«, vedno naklonjen, od-

Sestreljeni so bili 4 bombniki, po največjih poročilih celo 7, od teh 3 med potopitvami.

Churchill o potopitvi »Royal Oaka«

Vojna ladja »Royal Oak« je bila potopljena od nemške podmornice v Scapa Flowu. Churchill je izjavil v angleškem parlamentu, da se je podmornica prethotapila v luko skozi mrežo jeklenih verig in bombnih polj, kar je dokaz spretnosti in smelosti. Na vojno ladjo, ki je bila zasidrana ob vходу v pristanišče, je podmornica izstrelila več torpedov, od teh je zadel samo eden v kljun, 20 minut nato je sestrelila štiri torpede, ki so zadeli v polno. Uvedena je preiskava, kako je mogla podmornica v luko. Kljub temu pa za vojne ladje na visokem morju ni nevarnosti, da bi jih zlahka mogle torpedirati podmornice.

Ena tretjina nemških podmornic uničena

Churchill je nadalje izjavil, da je po previdni presoji uničena ena tretjina od 60 nemških podmornic, s katerimi je razpolagala Nemčija, t. j. 20, med temi je ena petina podmornic za plovbo za daljavo do 12.000 km.

Zgube angleške trgovske mornarice

Churchill je izjavil, da ima angleška trgovska mornarica skupno tonažo 21 milijonov ton. Od tega je doslej izgubila 156.000 ton vsled podmornic in 18.000 ton ladij vsled nesreč. Med tem je bilo splovljenih novih ladij s tonažo 104.000 ton in zaplenjenih sovražnih ladij v višini 29.000 ton.

Nemško poročilo o napadih na angleška vojna pristanišča

Nemško uradno poročilo pravi, da se je podmornica, ki je torpedirala »Royal Oak« vrnila. Nadalje trdi poročilo, da je bila poškodovana vojna ladja »Repulse«, kar angleška admiraliteta zanika. Sestreljeni da sta bili dve angleški in dve nemški letali ob priliki letalskih napadov.

Načrti o kontinentalni vojni proti Angliji

ali dr. Schachtov gospodarski blok.

Znani nemški kapitalist dr. Schacht rešuje nemško gospodarstvo že nekaj let. Najnovejši načrt je, da stopi nemška vlada v stik z Italijo in Rusijo ter se dogovori o skupni politiki. V smislu takega sporazuma bi nemška vlada sklicala gospodarsko konferenco nevtralnih držav z namenom, da se preuredi cela mednarodna trgovina med Vzhodom in Sredozemskim morjem. Nemčija bi odkupila ves izvoz nordijskih in drugih nevtralnih držav, da bi tudi zaradi vojne ne mogle več vzdrževati trgovinskih vezí z Veliko Britanijo. Trgovina med Nemčijo in Rusijo je že urejena, priključiti je še treba jugovzhodno Evropo in potem še Italijo in Japonsko. To bi bil pričetek gospodarske vojne na kontinentu proti Angliji.

Cene življenjskim potrebščinam v Franciji padajo, dasi je država v vojni. V nevtralnih državah bi tak pojav moral biti še občutnejši. Vest priobčuje dopisni urad Havas.

branila diktatorske režime doma in drugod in vendar se je »Slovenec« pretekli teden povzpela do trditve, da smo bili in smo zagovorniki diktatorskih režimov in da smo celo proti doseženemu sporazumu v državi. To je že višek predprznosti, do katere se more povzpeti kak list, da oblati nasprotnika.

Vse to nas ne bo spravilo iz ravnotežja in bomo mirne duše nadaljevali pot, ki so nam jo začrtali naši predniki. Nadaljevali bomo delo za obnovo socialistične stranke in potem nje vodilno borbo — med dvema frontama — za zmago socialne demokracije, svobode in enakopravnosti za vse, posebej še za delavski razred. Kdor nas razume in je dobre volje, se nam bo gotovo pridružil. Na obrekovanja in laži od desne in leve strani se ne bomo veliko ozirali — ker naš čas bo prišel!

Znova oživali boji med Rusi in Japonci

na rusko-mongolski in mandžurski meji.

Premirje, sklenjeno med Rusijo in Japonko na mongolsko-mandžurski meji je poteklo 8. oktobra. Ker ni bil sklenjen mir, so se pričele nove sovražne akcije.

Japonci so prekoračili mongolsko mejo, a so bili odbiti. Spopadla so se tudi letala nad jezerom Puino.

Japonci trdijo, da imajo Rusi vojaško zvezo s Kitajci.

Japonski tisk objavlja poročila, da ima Rusija vojaško zvezo s Kitajsko. — Japonsko armadno poveljstvo trdi, da je bilo na kitajskem bojišču sestreljenih več sovjetskih letal, iz česar sklepajo,

da se ruska armada aktivno udeležuje bojev na strani Kitajcev.

Rusi v Evropi.

Izgleda, da je Sovjetska Rusija vendarle bolj zainteresirana na vzhodu, kot pa v Evropi. Njen nastop v Evropi bi potem takem imel smo ta namen, da si zavaruje hrbet in dobi proste roke na vzhodu. Verjetno je, da so cilji ruske politike na vzhodu in ne na zahodu, kajti bodočnost je vzhod in ne zapad.

Vsled obnovitve rusko-japonskih vojnih akcij je najbolj presenečena Nemčija.

Sporazuma med Turčijo in Rusijo ni

Turčija smatra, da ruski predlogi še niso sprejemljivi

Nestrpni poročevalci v Moskvi so koncem preteklega tedna javili, da je dogovor med Rusijo in Turčijo podpisan in da se turški zunanji minister Saradžoglu vrača. Vest je bila docela netočna. Zakaj se pri teh pogajanjih gre, se zaenkrat samo ugiba. Izgleda pa, da so vprašanja kočljiva in da se mogoče res obravnavajo problemi, ki se ne tičejo samo Dardanel in Črnege morja, ampak tudi Balkana in Azije, zlasti Perzije (Irana) in Afganistana, s katerima je Turčija povezana, Rusija pa njuna so-

seda. — Splošno vlada prepričanje, da Turčija nastopa v soglasju s Francijo in Anglijo.

Saradžoglu se je vrnil iz Moskve, da poroča vladi.

Turški zunanji minister Saradžoglu se je vrnil iz Moskve v Ankaru. Pogodba med Turčijo in Rusijo še ni podpisana. Saradžoglu nosi s seboj predloge moskovske vlade, ki jih bo turška vlada še le proučila.

Pogajanja s Finsko v Moskvi se nadaljujejo

Zaključek najbrž šele po konferenci severnih držav v Stockholmu.

Pogajanja med Sovjetsko Rusijo in Finsko v Moskvi se nadaljujejo. Zatrjuje se, da Moskva ni postavila nobene ultimata, ampak, da je samo izrazila željo po ureditvi nekaterih političnih vprašanj, katera, kakor trdijo v Moskvi, so življenjskega pomena za Rusijo. Finska vlada pravi, da pod nobenim pogojem ne bi mogla pristati na zahteve, katerih izpolnitev bi samo povečala varnost Rusije in ščitila samo

ruske interese. Bodočnost naroda in njegova svoboda zahtevata, da vsak narod in tudi Finci ščitijo v vsakem položaju sebe in se protivijo slehernemu nasilju.

Med tem so Finci odselili vse prebivalstvo z otoka Hogland, ki leži sredi pota med glavnim mestom Helsinksi in Leningradom, in katerega baje zahtevajo Rusi za sebe.

Zadnje vesti

Sestanka med Saradžoglujem in Gafencem ne bo. Iz Bukarešte zanikajo vesti, da bi se rumunski zunanji minister Gafencu sestel s turškim zunanjim ministrom Saradžoglujem, ki je prišel iz Moskve. Nadalje izjavljajo, da Rumunija ne rabi posrednika pri urejanju svojih odnosov z Rusijo.

Kako sodijo o neuspehu rusko-turških pogajanj. Newyorška »Times« piše, da je smatrali neuspeh rusko-turških pogajanj kot prvi diplomatični neuspeh Rusije v toku sedanjih dogodkov.

Nemški poslanik v Ankari v. Papen je bil pozvan v Berlin.

Potopila se je ladja s 400 Kitajci, ki je zšla na morju blizu Šangaja v tajfun.

Poljska ne prizna zasedbe Vilne proti Litvi

Poljska vlada v Parizu je sporočila litvanski vladi, da ne prizna zasedbe Vilne po Litvi, ki se jo je Litva polastila s pristankom Sovjetske Rusije. Vilno pa so l. 1920. vzeli Poljaki Litvi. Mesto in bližnja okolica sta pretežno naseljena s Poljaki.

Francija odpusti starejše rezerviste. Francoski vojni parlamentarni odbor je predlagal, da bi se starejši letniki odpustili iz vojaške službe. Vlada, oz. poveljstvo vojske proučuje sedaj ta predlog.

Doma in po svetu

Kdo je užival milost diktatorskih režimov? Ako čitate »Slovenca«, potem boste lahko brali, da so bili to socialisti. V čem je obstojala ta milost, ne vemo, pač pa vemo, kakšne vrste milost so sprejemale ustanove »Slovenčevega« tabora. Ta milost se ne da izraziti v tisočih, ampak samo v milijonih. Enkrat so dobili 63 milijonov dinarjev in ne še tako dolgo tega zopet 415 milijonov dinarjev. Ti milijoni so rešili gospode, da niso šli po copatah. Potem se pa upa »Slovenec« komu drugemu očitati, da se je sončil v milosti diktatorskih režimov in se norčevali iz delavstva, ako je ta ali ona njegova zadruga vsled razmer zašla v težaven položaj. In vendar je dejstvo, da je zadevno delavstvo vedno samo plačevalo in nosilo vse posledice gospodarskih nepravil, ki so prizadele njegove ustanove. Pa naj »Slovenec« reče kaj sličnega o sebi in svojih, ako more. Namesto, da govorite o tem, kdo je užival milost, govorite raje o tem, kdo je užival milijone.

Javne občinske volitve? Demokratska stranka (Ljube Davidoviča) je izdala daljšo okrožnico, v kateri pojasnjuje svoje stališče do sporazuma s Hrvati. Stranka se ne ogreva za sporazum. Ne ve se pa, ali je bila okrožnica izdana pred posetom dr. Mačka Ljubi Davidoviču, ali po tem posetu, ki so ga listi zabeležili pred par dnevi. Največjo senzacijo je vsekakor vzbudila trditve v tej okrožnici, da se bodo občinske volitve vršile po starem volilnem zakonu in javno. V koliko je ta vest resnična, se nismo mogli prepričati, prav bi pa bilo, ako bi glede tega lahko čuli izjavo z merodajnega mesta.

Radikali med seboj. Radikali so podeljeni na več skupin. Eno skupino vodi Aca Stanojevič oz. Miša Trifunović, ki se jo splošno smatra kot oficijelno radikalno stranko. Član te stranke je tudi sedanji pravosodni minister dr. Laza Marković. Toda med njim in oficijelnim vodstvom stranke, ali bolje rečeno, njenimi prvaki, je prišlo do spora. Miša Trifunović ne odobrava politike dr. Laze Markovića, kakor tudi ne sklenjenega sporazuma. Dr. Laza Marković pa pravi, da je to mnenje samo mnenje poedinca in zahteva, da se skliče širši strankin odbor, ki da bo v celoti pritrdil njegovi politiki. Nasprotno pa je Miša Trifunović proti sklicanju strankinega glavnega odbora in pravi, da se je dr. Lazar Marković s svojim delom sam izključil iz stranke. Da bo mogel obrazložiti in zagovarjati svojo politiko, bo dr. Laza Marković prišel izdajati svoje lastno glasilo »Delo«. Z dr. Markovićem je tudi skupina radikalov okrog prosvetnega ministra Maksimovića, v Sloveniji pa Pucova skupina, s svojim glasilom »Slovenska beseda«.

Zveza hrvatskih železničarjev. Poleg Zveze nacionalnih železničarjev, ki so po zakonu edina priznana organizacija, je ustvarila JRZ svojo politično sekcijo železničarjev in v najnovejšem času so železničarji na Hrvatskem ustanovili svojo zvezo hrvatskih železničarjev. Ker je železniško ministrstvo pristojno za ves državni teritorij, ne bo preostajalo drugo, kot da se zakon o pravici organiziranja železničarjev spremeni v smislu dejanskega stanja, in kakor to zahtevajo železničarji, člani nekdanjega »Ujedinjene zveze železničarjev« že od razpusta svoje organizacije sem.

Policiji v Zagrebu je dodeljena kot pomožen organ »Hrvatska seljačka zaštita«.

Zaščita kmetov na Hrvatskem. Ban je predpisal uredbu, glasom katere se ne more zarubiti kmečka hiša s pritliklinami in dvoriščem v obsegu 20 arov, zemljišče v obsegu pol hektara na člana družine, (najmanj pa mora ostati 3 ha nezarubljive zemlje) in gospodarske zgradbe, potrebne za vodenje gospodarstva.

Delavci s kmetov bodo morali ven iz tovarn. »Hrvatski dnevnik« poroča iz Varazdina, da je tamkaj v teku akcija, da se izloči iz ondotnih tovarn vse kmete, kmečke sinove in kmetice, ki hodijo v tovarne na delo, doma pa imajo lastne kmetije, na katerih često delajo z najemniki, ker sami nimajo časa. Akcijo vodi HRS. Kaj bodo rekli na to prizadeti kmeti, je seveda drugo vprašanje. Najbrž pa s tem stališčem delavskega ogranka Mačkovega pokreta ne bodo zadovoljni.

55 milijonov za družine vojni obveznikov je nakazalo ministrstvo za socialno politiko.

14.000 nerešenih aktov je bilo pri višjem invalidskem sodišču v Beogradu, zato so morali ustanoviti še tretji oddelek.

15.000 otrok koroških Slovencev je po poročilu »Koroškega Slovenca« prizadetih, ker je lansko leto bil povsod ustavljen pouk v slovensčini na ljudskih šolah. List poziva slovenske stariše, da naj sami poučujejo otroke v čitanju in pisanju v slovensčini.

Pogodba o letalskem prometu med Solijo in Moskvo še ni zaključena, čeprav se je bolgarski delegat polkovnik Bojdov dalj časa mudil v Moskvi in je vodil tozadevna pogajanja. Do podpisa baje ni prišlo radi tega, ker je sovjetska vlada trenutno silno zaposlena z nujnimi in važnimi diplomatičnimi razgovori.

10.000 rezervistov vpoklicanih na švedskem. Švedska vlada je odredila vpoklic 10.000 rezervistov, ki bodo poslani na finske meje in bodo zlasti ojačili posadke okoli trdnjave Boden, ki varuje dostop do največjih železnih rudnikov na švedskem.

Sovjetska vlada trdi, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve baltičkih držav, zlasti da ne namerava vršiti kakšne agitacije za uvedbo sovjetskega režima, ampak, da hoče spoštovati tam obstoječi socialni in gospodarski režim. Potem takem je nastop Sovjetske Rusije proti baltiskim državam samo vojaškega značaja, ne pa tudi ideološkega, kot se je zatrjevalo.

Rusko-litovska pogodba ratificirana. Litovski parlament je ratificiral rusko-litovsko pogodbo o vzajemni pomoči in odstopu vilnskega okrožja Litvi. Litovska vlada je končala vse priprave za prevzem mesta Vilno, ki ga bo sovjetska vlada izročila Litvi.

Nemška manjšina v Litvi se noče izseliti. Številni Nemci v Litvi se niso hoteli odzvati pozivu nemške vlade, da se izselijo v Nemčijo, ter hočejo ostati tam kjer so.

Za zboljšanje gospodarskih odnosov med Nemčijo in Turčijo. Politični krogi v Nemčiji pričakujejo, da bo v kratkem prišlo do gospodarskih pogajanj med Nemčijo in Turčijo. Pogajanja pripravlja znani nemški diplomat in poslanik v Ankari grof von Papen.

Naši ministri. V kraljevini Jugoslaviji je 15 aktivnih ministrov v sedanji vladi. Vpokojenih ministrov je pa 350, kakor pravi dr. Dragoljub Jovanović.

Zane Grey:

Mož iz gozda

»Vi si boste nekega dne še kaj napravili«, je rekel Dale.

Helen svoj živ dan še ni slišala tako počasne, hladne govorice, kot sedaj, iz ust tega lovca; kljub temu, da se ni odražalo v njej niti razburjenje, niti strast, niti sovraštvo, se je vendar zdelo, da imajo besede globji pomen, četudi ga ni bilo mogoče razbrati. Bo se je izvil čudovit majhen škodoželen vzkl.

Riggsova roka je negibno visela navzdol. Brez dvoma mu je ohromela. Strmel je pred se in v obrazu se mu je zrcalilo neizmerno zaprepačenje. Ko so se mu ljudje začeli posmehovati in delati opazke, je grdo pogledal Daleja, se ozrl v Helen in potem odšel po svoj revolver.

Dale se ni dalje brigal zanj; pograbil je Helenino prtljago in rekel: »Pojdimo«. Z rameni si je utrl pot skozi radovedno množico. Deklici sta mu sledili tik za petami.

»Nel, kaj sem ti rekla?«, je zašepetala Bo. »O, ti se vendar treseš po vsem telesu.«

Helen se je šele sedaj zavedla, kako negotov je bil njen korak; jeza in strah ter olajšanje, kar vse je sledilo naglo drug za drugim, je delovalo nanjo tako zelo, da jo je obšla slabost. Ko so se prerili skozi množico postopačev, je zagledala star, siv poštni voz, v katerega je bilo vpreženih četrto konj. — Sivclasi, od sonca zagorel mož je sedel na kozlu, bič in vaieti v rokah; poleg njega se je nahajal mlajši mož s puško položeno čez kolena. Tretji, mlad, visoko-

rasel, suh, temnook, je stal poleg vrat poštnega voza; v pozdrav se je dotaknil roba svojega sombera. Njegove oči so gledale ostro, ko je nagovoril Daleja.

»Milt, ali te ni nekdaj napadel?«

»Ne. Toda nek dolgolas tepec je poskušal napasti dekletu. Nameraval se me je lotiti s pihalnikom. Strašno sem se bal«, je odvrnil Dale, med tem ko je postavil prtljago na tla.

Bo se je smejala. Njeni pogledi, ki so počivali na Daleju, so bili topli in svetli. Mladi mož pri vratih voza jo je v drugič pogledal in tedaj mu je zaigral smehlaj na njegovem trdem obrazu.

Dale je pomagal deklicama po lestvi v voz, zložil lažjo prtljago poleg njiju v fond, dočim je težje komade spravil na streho voza.

»Joe, splezaj gori«, je rekel.

»Ho, Milt«, je godrnjal kočijaž zategnjeno; »požuri, mi moramo počasi dalje.«

Dale je postal, roko na držaju voza. Pogledal je množico, ki se je zgrnila okrog voza in potem Helen.

»Mislim, da Vam moram stvar pojasniti«, je rekel, in zdelo se je, da trpi radi svoje neodločnosti.

»Kaj?« je vzkliknila Helen.

»Slabe novice. Toda besedičenje trati čas; in mi ne smemo zgubljati časa.«

»Ali se moramo res požuriti?«, je vprašala Helen in sunkoma skočila kvišku.

»Vsekakor.«

»Ali je to poštni voz do Snowdropa?«

»Ne, ta bo vozil šele jutri. Mi smo iztaknili to staro teljago, da se bomo lahko odpeljali nocoj.«

»Čim preje tem bolje. Toda jaz — ne razumem ničesar«, je rekla Helen vsa zmedena.

»Ne bi Vam priporočal, da se peljete z jutrišnjim vozom«, je odvrnil Dale.

»Da bi bilo nevarno! O, kaj hočete reči s tem«, je vzkliknila Helen; zaskrbljena je pogledala njega in potem Bo.

»Razlaganje bi trajalo predolgo; in ako bi izvedeli za kaj gre, bi si utegnili premisliti. Toda, ako mi ne morete zaupati —«

»Vam zaupati!«, je vpadla Helen osupla. »Vi imate vendar namen, da nas pripeljete v Snowdrop?«

»Domnevam, da je bolje, ako napravimo ovinek in se ne peljemo skozi Snowdrop«, je odvrnil.

»Potem torej v Pino — k mojemu stricu — Al Auchinclossu?«

»Da — ako bo le v moji moči.«

Helen je zadržala sapo. Uganila je, da ji grozi neka nevarnost. Odločno je zrla možu v obraz in skušala z ostrino svojega duha, ki je lastna ženskam, presoditi, koga ima pred seboj. Ta hip je zahteval od nje eno izmed onih odločitev, ki jih jo bo čakalo na zapadu vse polno. Njena bodočnost in bodočnost Bojina bosta odvisni od njene sodbe. Bil je težek trenutek, in četudi je v svoji notranjosti trepetala, pa je vendarle pozdravljala to neizbežno odločitev. Ta mož je bil po njegovi usnjati obleki sodeč, ali lovec, ali pa gozdovnik. Njegova postava, njegove kretanje, ton njegovega glasu so vplivali pomirljivo; toda to, kar je Helen sedaj razbrala v njegovem obrazu, je zahtevalo njeno odločitev, ali naj mu zaupa, ali ne. In ta obraz je bil kot bron, brez gub, brez sence, kot tiha maska, ostro oblikovan, z močno brado in z očmi čudovito prozorne sivine.

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Upi in zmoči!

Severovzhodni vetrovi so prinesli rdeče liste, katerih barva se je večkrat omenjala v dnevnih časopisih in je posebno pri neki kategoriji delavcev vzbudila optimistično domnevo, da za rdečimi lističi že sije rdeča jutranja zaria, ki bo na mah razsvetlila vse temne strani človeškega, posebno delavskega življenja. Nekateri gredo v svojem optimizmu celo tako daleč, da jim je vse drugo, kar je služilo desetletja kot rešilna vrh potapljenjem v socialni bedi, odveč, ko je pa odrešenje tako blizu.

Takšnim ljudem je težko dopovedati resnico, ker so brez vseh življenjskih izkušenj in za stvarnost ter resnico enostavno nedostopni. Pač pa so dostopni za zelo visoko doneča gesla in za privide, še bolj pa za demagogijo. Ta kategorija ljudi pričakuje, da se jim bo odprla čez noč čudežna dežela, ki jo poznajo iz pravljic in da bo treba samo usta odpirati, pa bodo nasičeni in njihovi upi uresničeni. Do tistega časa jim nadomešča čudežno deželno opajanje nad gesli in strmenje v nepoznano, zlato bodočnost.

Neizmerno zablodo takšnih pričakovanj bi spoznali ljudje, posebno tisti, ki šepčejo drugim, da je novi čas že takorekoč nastopil, šele ob trdi resničnosti, ko bi morali pod težo lastne discipline živeti kolektivno življenje, za katero mora biti človek od rane mladosti vzgojen in se mora njegovo gledanje na svet v temlju preobraziti. V nič bi se razblinili tem ljudem gradovi in oblaki, ko bi spoznali resničnost življenja, brez priveskov praznih udov, gesel in demagogije.

Ključ do obljubljenega dežele je življenje, ki narekuje vsakemu poedincu najstrožjo lastno disciplino, požrtvovalnost za skupnost in spoznanje, da je šele izvršeno delo milijonov v milijonov rok, milijonov možgan, oni rdeči sončni žarek, ki bo spremilajo bodočega človeka, bodočega proletarca skozi življenje. Treba je tudi povdariti, da trpi človek sedaj in da bo trpel tem bolj, če v bodoče, če bo iskal svoj življenjski cilj v iluzijah. Oni pa, ki mislijo, da bi jim bil novi čas, o katerem šepčejo svoji okolici, samo sredstvo za dosego njihovega cilja in ki se že vidi v ne vem kakšnih položajih, visoko nad ostalimi, niso kolektivisti, ampak individualisti, še grši od sedanjih individualistov, ker hočejo trpko sedanjost podaljšati tudi v bodočnost. Kaj pa naj rečemo o tistih, ki mislijo, da bi nov čas začel na ta način, da bi hiteli v trgovine, iz katerih bi se vračali, noseč eden desni, drugi pa levi čevlji, eden spodnje, drugi pa zgornje ženske krilo; za te bi bili v novi dobi okovi še težji!

Resnično blagostanje človeka, resnična svoboda človeštva in uresničevanje njegovih upov je v človeku samem, v njegovem razumu, v njegovem požrtvovalnem delu za skupnost, v sposobnosti, da zna ločiti resnico od zablod ter hoče pomagati in pomagati pri delu, čigar sadovi bodo prišli v dobro skupnosti, danes in v bodočnosti.

Namišljena razredna zavest, upanje v rešitev potom truda, trpljenja in znoja drugih, so pričakovanja, ki se ne bodo nikdar uresničila, pač pa zazibljejo posebno delavca, ki se jim vda, v sen, kakor pijanca, ko pa pride prebujenje, ostane samo še razočaranje.

Delavski ideali niso gradovi v oblakih, niso pričakovanja rešitve od drugih, niso prazna, že stokrat obrabljena gesla, ne demagogija in obetovanja sotrpinov, ki drugače mislijo, presojajo in sklepajo, pač pa se dajo doseči v strnjjenih vrstah svobodnih strokovnih organizacij, delavskih kulturnih društev, delavskem tisku, ki gleda resničnemu življenju v oči in zasleduje resnične delavske cilje v sedanjosti in bodočnosti. Šele ti dajo oni roki ter razumu silo in moč, katere bo odprla vrata v obljubljeni deželo, toda tudi v deželo, v kateri bo morala biti svoboda in demokracija. Svoboda in socialna demokracija sta namreč ne samo sredstvo agitacije, ampak tudi cilj novega življenja na zemlji.

Kdor tega ne razume, ali noče razumeti, tudi ne razume smisla socializma.

F. P.

HOLMEC

Premog iz novega rudnika se že prodaja. Po kvaliteti nekoliko zaostaja za premogom, ki so ga nekoč kopali v rudniku Ilirske premogokopne družbe na Lešah. Glavni nedostatek novega rudnika je v tem, da nima pralnih naprav, ki so potrebne za čiščenje premoga.

LEŠE

Zopet bodo začeli z delom na opuščnem premogovniku. Kakor čujemo nameravajo lastniki rudoslednih pravic na ozemlju bivše Ilirske premogokopne družbe pričeti znova s kopanjem oz. iskanjem premogovnih žil. Zatrjuje se, da iskanje ne bo brez uspeha in da bo zopet nekaj delavcev dobilo delo.

Leški rudarji dobri zadrugarji. Na Lešah vlada beda in ljudje so skromni v svojih potrebah. Toda eno se jim mora priznati, da so zelo zavedni zadrugarji. Kar se tega tiče posekajo ti leški rudarji delavstvo v marsikakšnem zelo razvitim industrijskem kraju. Velika večina njih so člani Konsumnega društva za Mežiško dolino. Seveda pa imajo leški rudarji tudi priložnost, da se na lastne oči prepričajo, kaj pomeni zadrugarstvo, kajti na Lešah je zrastle cela zadruga, naselbina, last konsumnega društva, v kateri so našli zatočišče vpokojenci in drugi, ki bi sicer po propadu Ilirske premogokopne družbe ne imeli kam iti. Delavstvu v ostalih krajih priporočamo, da si vzame obubožane leške rudarje za vzgled in se oklene svojih zadrug.

MARIBOR

»Vzajemnost« vabi na predavanje. V sredo, dne 18. t. m. se v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II nadaljuje predavanje o francoski revoluciji; predaval bo g. prof. Bogo Stupar o revoluciji in njenih posledicah. Začetek ob 20. uri.

Delavstvo nima zastopnika v odboru za pobijanje draginje. Na zadnji seji mestnega sveta je bil imenovan odbor za pobijanje draginje, kakor to predvideva nova uredba, ki jo je pred kratkim izdal minister socialne politike. V odboru za pobijanje draginje so bili določeni: magistratni ravnatelj dr. Rodošek, kot zastopnik mestnega magistrata; ravnateljica »Vesne«, Marija Rapoc, kot zastopnica »konzumentov«; njena namestnica Ema Povh; Rehar Anton kot zastopnik zadrug, njegov namestnik Vojteh Vrhovšek; veletrgovca Miloš Oset, kot zastopnik trgovstva, za njegovega namestnika Franjo Majer; industrijalec ing. Oskar Dračar, kot zastopnik proizvajalcev, njegov namestnik Ivan Sojč; krojaški mojster Josip Kac, kot zastopnik stanovanjskih najemnikov in njegov namestnik, krojaški mojster Hinko Karner. Kakor je iz sestave razvidno, so zastopani v tem odboru doma vsi sloji, le delavce in nameščence so prezrli, čeprav je Strokovna komisija še pred sejo opozorila mestno načelstvo, da želi delavstvo biti zastopano v tem odboru po svojih zastopnikih. Ravnateljica »Vesne« ga. Rapoc je bila edina imenovana kot predstavica konzumentov. Pri draginji so najbolj prizadeti konzumenti, ki jih tvori delavci in nameščenci, zato bi bil moral mestni svet to vpoštevati. Kakor vedno, pa je tudi ob tej priliki zmagalo znano nerazpoloženje proti mariborskemu delavstvu. Na to vprašanje se bomo ob priliki še povrnil.

Zakaj se je podražil riž in milo? Že zadnjič smo poročali, da se je znatno podražil riž, čeprav ga imajo naši veletrgovci še gotovo na zalogi. Isto velja tudi za milo, ki se je prav tako znatno podražilo. Priporočamo novo ustanovljenemu odboru za pobijanje draginje, da nemudoma odredi preiskavo pri veletrgovcih in ugotovi zaloge riža in mila, kakor tudi vzroke, zakaj so se cene dvignile.

To ni hodnik, ampak muka za pešce. Ob novo tlakovani državni cesti v Krčevini je od mestne meje do Počehove narejen hodnik za pešce, ki pa so ga na hitro roko posipali z debelim prodcem, ki ga je že polovico odfrčalo pod robnik, kjer grozi sčasoma zamašiti odvodne kanale. Tak debel, nezdobljen prodec, ki ne ostane v svoji legi, ne spada na cesto, še manj pa na hodnik, ker po njem ni mogoče hoditi. Mar ni mogoče dobiti par voz peska? Prošnja velja občini Košake in cestnemu odboru.

Tudi cene bencina skačejo. Na mednarodnih tržiščih nafte oz. petroleja in bencina so pričele cene skakati navzgor. Bencin se draži tudi pri nas. To je neprijetno, v kolikor bodo s tem prizadeta prevozna podjetja za osebni in tovarni promet.

Predstavniki imenovane uprave Delavske zbornice so se te dni z avtomobilom pripeljali v Maribor reševati nujne delavske zadeve.

Eksplozija plinov v bencinskem tanku smrtno nevarno poškodovala delavca. V skladišču bencina trdke Motoroil v Linhartovi ulici so izpraznili podzemski tank bencina. Tank so izpraznili z vodo. Nato sta se dva delavca hotela podati v tank, da ga očistita in pregledata. Skozi odprtino sta napeljala v tank električno luč. V napeljavci pa je prišlo do kratkega stika, ki je povzročil eksplozijo bencinskih hlapov. Delavca Antona Pistotnika, ki je stal nad odprtino, je vrgla eksplozija visoko v zrak, obenem pa ga je zajel plamen, ki je švignil iz tanka. Pistotnik se je poškodoval na glavi in opekel po vsem telesu. Radi opeklin bi utegnil podleči.

ČRNA PRI PREVALJAH

Rudarsko zborovanje

V nedeljo, dne 22. oktobra ob 9. uri dopoldan rudarsko zborovanje v dvorani gostilne Knez v Črni. Govoril bo S. J. Arh o: 1. plačanih dopustih rudarjev; 2. o spremembi pravil brat. skladnice; 3. o desetdinarskem odteglaju od mezde rudarjev, ki so na orožnih vajah.

Rudarji! Mislimo, da se popolnoma zavedamo važnosti vprašani, ki so na dnevnem redu. Upamo, da ne bo nobenega, ki bi to nad vse važno zborovanje prezrl oz. ga ne posetil. Za svoja vprašanja se bomo morali sami poboriti, ker samo tarnanje in zakotne kritike merodajni ne slišijo, zato je treba podvzeti resno skupno akcijo. V nedeljo vsi na zborovanje!

Predavanja o plinih in zaščiti pred napadi iz zraka. Po nalogu rudarskega glavarstva so se vršila v Žerjavu, kakor tudi v Heleni predavanja o plinih in o zaščiti pred napadi iz zraka. Ker je naš kraj industrijski, so takšna predavanja za nas posebno važna; zaradi tega je bila udeležba za rudarje strogo obvezna, za druge pa priporočena. Teh predavanj se je ljudstvo res v lepem številu udeležilo. Predavatelj je na poljuden način obrazložil grozne učinke plinov. Spoznali smo, da so najmanj grozni tisti, ki te na licu mesta usmrte. Nadalje je tudi povedal, kako se je mogoče proti napadom iz zraka zaščititi, predvsem, kadar bo plinski napad. V to svrhu predvsem najbolj služijo zaklonišča (rovi). Seveda izključno na to ne bo mogoče računati, ker zmeraj ne boš mogel biti v njih, kakor tudi ne boš v naprej mogel vedeti, kdaj se bodo pojavili zmaji v zraku, ki bljujejo ogenj in žveplo. Zato bo moral vsak imeti plinsko masko. Kako pa si

Odbor za obrambo mesta Maribora proti napadom iz zraka priredi v četrtek dne 19. oktobra t. l. ob 20. uri v prostorih »Ljudske univerze«, Slomškov trg, predavanje o »Kemični vojni«. Predaval bo g. prof. Stanko Modic, oddelni vodja Prostovoljne gasilske čete Maribor mesto in sicer o: vojnih strupih in njih fiziološkem učinku; disciplini pod masko; uporabi plina med svetovno vojno na zapadni fronti; možnosti nove kemične vojne; detekciji vojn. strupov; sledi pokaz termite bombe. Predavanje bo važno in zanimivo za vse prebivalstvo, obenem pa poučno v zadevi obrambe vsakega posameznika. Obrambni odbor vabi zato prebivalstvo, da se predavanja v čim večjem številu udeleži. Vstop prost.

Pritožbe stanovanjskih najemnikov in mestno poglavarstvo. V zadnjem času prejema socialno-politični oddelek mestnega poglavarstva vedno pogostejše pritožbe s strani stanovanjskih najemnikov, ki imajo večje število otrok. Pri iskanju stanovanj naletijo radi otrok na velike težkoče, ker se otrok povsod branijo. Izvršile so se tudi prisilne izpraznitve stanovanj, ker najemniki, ki jim je bilo stanovanje odpovedano, v vsem mestu niso mogli dobiti stanovanja, dočim mestna občina sama ne razpolaga s tolikimi stanovanji, da bi mogla vzeti pod svoj krov vse take družine. Ne glede na to, da odklanjanje družin radi otrok, ki pomenijo bodočnost naroda, že v normalni dobi ni na mestu, je tako ravnanje v sedanjih izrednih in težkih časih vse obsodbe vredno. Mestno poglavarstvo apelira na stanodajalce, da ne odklanjajo najemnikov z otroci, vsaj brez tehtnega razloga ne. Pri tem se sklicuje na svoječasni razpis g. bana dravske banovine in bo vsak primer neopravičene odklonitve najemnikov z otroki, ki bo zaznalo zanj, prijavilo nadrejeni oblasti.

Zakaj so vpokojenci v mariborskih okoliških občinah dobili priznanil. draginjski razred? Vpokojenci v mariborskih okoliških občinah, ki so prejeli doslej draginjske doklade III. draginjskega razreda, so bili sedaj prevedeni in dobe draginjske doklade II. draginjskega razreda. Po čl. 2 uredbi o osebnih in rodbinskih dokladah je predvideno, da se določa pri obeh mestih, ki imajo ožji in širši gradbeni okoliš, draginjski razred po mejah širšega gradbenega okoliša ter je državni svet v splošni seji izdal odločbo, kako je razumeti pojem gradbeni okoliš. Pri obeh mestih, ki imajo obdren gradbeni okoliš, pripada uslužbencu višja draginjska doklada, ako le stanuje v mejah dotičnega gradbenega okoliša. V mestih pa, ki nimajo obdrenega gradbenega okoliša se smatra, da spadajo v gradbeni okoliš le oni deli mestne občine, katere označi kot take mestna občina sama kot gradbena oblast. — To je važno vedeti, ker so med vpokojenci v okoliških občinah nekateri širili vesti, da so bili prevedeni na intervencijo vplivnih gospodov, katerim da se je posrečilo prepričati finančnega ministra o težavnem položaju teh vpokojencev. To torej ni res. Pač pa vpokojence zanima, ako bodo sedaj prejeli draginjske doklade tudi za nazaj in sicer za ves čas, odkar je uredba o draginjskih dokladah stopila v veljavo. V smislu razsodbe državnega sveta bi bili do tega vsekakor upravičeni.

Plesna šola I. del. kolezarskega društva v Gambrinovi dvorani začne z rednim poukom v nedeljo, dne 15. oktobra ter se vršijo vaje vsak četrtek ob 20. do 22. ure in vsako nedeljo od 15. do 18. in od 20. do 22. ure pod osebnim vodstvom plesnega učitelja g. L. Simončiča. Vpisovanje novih članov sprejema vodstvo pred vsakim poukom.

Repertoar Narodnega gledališča. Sreda, 18. oktobra: Zaprti. Četrtek, 19. oktobra ob 20. uri: »Neopravičena ura.« Red. A. — Mariborska drama pripravlja v Srbskiškovi režiji Shavovo igro »Hinaevci«, ki je imela predlani v Ljubljani pod imenom »Kako zabožati« zelo velik uspeh.

bodo reveži nabavili te maske, je pa drugo vprašanje, saj stane navadna maska din 200, univerzalna, proti vsem plinom pa preko 700 din. Predavatelj je pripomnil, da bo za rudn. nameščenstvo podjetje preskrbelo plinske maske. Kaj pa z delavstvom? Mogoče si misli kdo, da ima delavstvo od jamskih plinov dovolj utrjen organizem, da bo tudi pri plinskih napadih vzdržalo brez plinskih mask? Ker se že vršijo tozadevna predavanja in se premožnejšim slojem nudi uspešna zaščita, zato upravičeno pričakujemo, da se tudi za revnejše sloje podvzame akcija, da tudi oni dobe sredstva za uspešno obrambo. — V nedeljo, dne 29. oktobra t. l. se tozadevno predavanje vrši v dvorani gostilne Knez, v Črni, ob 9. uri dopoldan. Naj vsakdo smatra udeležbo za svojo dolžnost!

KOČEVJE

Kočevsko tekstilno delavstvo strada

Splošen položaj delavstva na Kočevskem je v zadnjih letih posebno slab. Po deželi vlada jo še patriarhalne razmere, vse je v škodo delavstva bolj »po domače«, v mestu prihaja do večnih periodičnih praznovanj, mezde so berške.

V obeh naših tekstilnih tovarnah preživlja delavstvo slabe čase. V »Tekstilani« jih je zaposlenih približno 150, v obratu družbe »Slavovteks« (prej »Triglave«) pa še nekaj nad 90. Obe tovarni od časa do časa skrčita obratovanje in delavci morajo ob svojih pičlih mezdah še praznovati. Mezde dosega jo ravno po zakonu določene minimalne mezde. Vendar mislimo, da je protizakonito, če se jemljejo delavci »na preizkušnjo« z mezdo 1 din na uro in če to traja več mesecev.

V »Tekstilani« delavstvo že šesti teden dela samo 3 šhte tedensko. Podjetje ima težave z dobavo surovin in baje zaradi tega ne more redno obratovati. Kot primer za višino plač naj navedemo, da dobiva izučen kurjač din 3 na uro. Delavke delajo na akord, druge so plačane od ure. Nekatere zaslužijo sedaj, ko praznujejo, komaj nekaj nad 200 din mesečno. Nekdaj so bile v tem obratu delavske mezde nad 100 odst. višje. Tovarna pa ima vsaj solidno vodstvo, ki upošteva socialno zakonodajo, anarhija v »spodnji« pa je znana že po vseh oblastih, s katerimi more priti podjetje v stik. Tudi tam se pripravljajo skrčenje obrata na 5 dni tedensko.

Zaupniki »Tekstilane« so se obrnili na razne lokalne oblasti, na banovino in delavsko zbornico. Odločeni so, da se bodo borili do kraja za golo življenje delavstva. V tem času spoznavajo, kako bi jim bila potrebna organizacija, žal sta pa obe nekdanji močni na tleh. Prepričani smo, da bo delavstvo zopet spoznalo pomen organizacije in se je z vso silo oklenilo. Poglejte rudarje, ki so organizirani in enotni, da marsikaj dosežejo.

Tekstilno vprašanje v Kočevju je prav tako pereče kot še pred kratkim rudarsko, ali pa še bolj. Treba ga bo rešiti, kajti zima trka na vrata, delavski otroci pa so lačni in raztrgani. Tekstilno delavstvo apelira na merodajne oblasti, da mu pomagajo urediti njegove težke, večno nestalne razmere.

CELJE

Mestni fizik in Protituberkolozna liga, pozor!

Ugotovili smo par primerov socialne bede, ki naravnost kriče po odpomoci in jih zato javno iznašamo, da bodo poklicani lahko posegli vmes. V občinski hiši, pod okoliškimi pokopališčem, stanuje že nad 13 let nek pri mestni občini zaposlen delavec. Stanovanje, ki se nahaja v kleti, je bolj podobno greznici za gnojnice kakor pa bivališču za žive ljudi. Mestna občina sicer grozi stanovalcu s sodnijsko deložacijo, ako se ne izseli, ali drugega skromnega, zdravega stanovanja mu pa ne preskrbi. Kako naj se potem izseli in kam, ako ne more dobiti stanovanja z nizko najemnino, katero bi zmogel s svojo majhno mezdo. Mestni očetje, pokažite svoj socialni čut tudi v dejanju.

Še bolj mizerna so pa nekatera stanovanja mestnih delavcev na Lanovžu. Ogledali smo si stanovanje takega reveža, ki je odvisen od mestne občine. To ni stanovanje, to je brlog. Strašen vzduh ti udarja v nos. Po stenah goba pri gobi, mokro, kakor da bi se nahajali v kakšni vojni kaverni na fronti. Kuhinja in stranišče skupaj. Ne boste verjeli, vendar je resnica. Pogledali smo po omarah: vse plesnivo, vse belo in zeleno. Ne pomaga nobeno zračenje. Med spanjem je treba odpirati okna, tako vzdušje nastane, če je stanovanje par ur zaprto.

Gospod fizik, in gospodje pri Protituberkolozni ligi, tu so legla proletarske bolezni — jetike in drugih.

Odstranite vzroke in legla bolezni, pa ne bo potreba zdraviti bolanih otrok in delavcev! Poskrbite, da ne bo ta naš apel zaman. Pa ne rešite te zadeve na tisti enostaven način, da bi postavili revne družine na cesto, ne da bi jim dali človeka dostojna, zdrava stanovanja!

KRANJ

Kako postopa zdravnik g. dr. Bezić z bolniki, člani OUZD? Delavca D. L., člana OUZD, je že dalj časa bolelo v grlu. Dne 4. t. m. je šel k zdravniku dr. Pancetu, ki ga je poslal v Ljubljano, k specialistu primarju dr. Pogačniku. Ta je ugotovil, da ima vnetje mandeljev ter mu rekel, da bo šel na operacijo lahko šele čez tri tedne, do tedaj pa, da naj se zdravi doma. Nato se je ponovno zgledil pri uradovem zdravniku. Ker je bil ta čas dr. Pance vpoklican k vojakom, ga je nadomestoval dr. Herfort. Ta mu je 7. t. m. zapisal zdravila ter mu rekel naj ostane doma. Dne 9. t. m. se je imel ponovno zglediti pri zdravniku. Ta dan je dr. Pancea nadomestoval zdravnik g. dr. Bezić. Namesto, da bi bil dr. Bezić imenovanega dobro preiskal, ga je nahnulil, češ, da je pijanec, da po žganju smrdi ter ga naglad delat, češ, da ne bo doma ležal in pil. Zaman se je pomoči iskajoči član OUZD opravičeval, da pijače niti pokusil ni in zaman je zdravnikova uradnica pojasnjevala njegovo diagnozo bolezni. — Želimo, da g. dr. Bezić sam pojasni, zakaj tako postopa z bolniki, člani OUZD.

Uspešno zborovanje. Strokovno zborovanje, ki se je vršilo minulo nedeljo, je poteklo v popolnem redu. Obisk je bil zadovoljiv; vendar pa manjka točnosti, zlasti pri omih, ki bi morali biti prvi na mestu in tako biti drugim za vzgled. Namesto s. Tratarja je govoril s. Bricelj, ki je v izčrpnem referatu obrazložil pomen strokovnih organizacij ter podčrtal zasluge, ki jim gredo pri izbojevanju kakor tudi izvajanju sodobne socialne zakonodaje. Nadalje je obrazložil pomen delavskih socialnih institucij; obenem pa jasno predložil razliko, ki obstoja v tem, kdo te institucije upravlja: ali od delavstva izvoljeni predstavniki, ali ljudje, ki pri delavstvu nimajo zaupanja, ki življenja delavca ne poznajo, njegovih teženj in zahtev pa ne razumejo ali nočejo razumeti. Na zborovanju je bila soglasno iznesena zahteva po volitvah v vse delavske ustanove, če bi se pa iste iz kateregakoli razloga ne moge takoj vršiti, pa naj se vzpostavi v vseh teh ustanovah prejšnje stanje. Strokovno komisijo se pa pooblašča, da ukrene vse potrebno za zaščito in izvajanje delavskih zakonitih pravic, zlasti da se popravijo krivice, ki so bile delavstvu storjene v dobi diktatur.

